

El dilema del 27-S: es negarà la CUP a investir Artur Mas?

Roger Palà

El potencial mediàtic de la confluència sobiranista entre CDC, ERC, Òmnium i l'ANC, així com la presentació pública de la candidatura Catalunya Sí que es Pot, ha deixat en un discret segon pla la CUP. **L'esquerra independentista, però, està cridada a tenir un paper rellevant el 27-S.** Hi ha qui ha dit, una mica a la lleugera, que la CUP ho tindrà relativament fàcil, perquè el pacte entre CDC i ERC li deixa molt marge de maniobra. Però les coses no són tan senzilles. Hi ha mar de fons i l'horitzó amenaça tempesta. És molt possible que l'esquerra independentista es trobi el proper 27 de setembre amb un dilema inèdit en la seva història: **haver de decidir si dóna o no suport a un Govern de la Generalitat.** Per a més inri, un Govern presidit per **Artur Mas.**

Aquest escenari, fins fa pocs anys més propi de la ciència-ficció que de la crònica política, avui no és ni de bon tros improbable. **El debat sobre si la CUP donarà o no suport a Mas, que els diferents actors en joc amb data d'avui no gosen verbalitzar, pot esdevenir cabdal els pròxims mesos.** A manca de noves enquestes realitzades amb posterioritat a la presentació de Junts pel Sí, el cert és que les projeccions demoscòpiques més recents situen la CUP com un actor clau. Junts pel Sí té a l'abast la majoria absoluta, però assolir-la no serà un camí de roses. Si no arriba als 68 escons, i descartada una hipotètica entesa amb Catalunya Sí que es Pot, l'única opció sembla la CUP. L'entesa amb la l'esquerra independentista serà difícil, però CiU, ERC i els 'cupaires' han trobat punts en comú durant l'última legislatura quan s'ha tractat de fer avançar el procés sobiranista. El fins ara diputat de la CUP **Quim Arrufat** s'expressa així en una recent [entrevista a 'El Temps'](#): "No donarem un suport incondicional a un Govern de la llista unitària, estem molt lluny d'això. Treballarem per una majoria independentista, però no donarem un xec en blanc a ERC i CDC". Dit d'una altra manera: **la possibilitat d'un suport condicionat existeix.** Caldria veure quines serien les condicions.

No cal dir que el debat en el si de la CUP davant d'aquest panorama seria molt intens. **Probablement s'hi confrontarien des de postures rotundament contràries fins a d'altres de més possibilistes.** La CUP ha tingut un protagonisme mediàtic important els últims tres anys. **Ha estat la nineta dels ulls d'alguns opinadors influents de la dreta sobiranista, que n'han lloat les virtuts.** Caldria veure si això es matisa o no durant els pròxims mesos, sobretot si el resultat d'aquesta formació pot decantar majories en el pròxim Parlament. Mentre no ha estat determinant, la CUP ha fet gràcia. Ara, de cop, la cosa pot canviar. És possible que la CUP acabi fent nosa. Veurem si això té traducció mediàtica.

Objectiu número 1 de Junts pel Sí: el votant independentista d'esquerres

Junts pel Sí té clar que necessita guanyar les eleccions per majoria absoluta per no dependre d'una cosa tan imprevisible com la CUP. **L'escenari que la investidura d'Artur Mas depengui (amb perdó) d'una assemblea de descamisats no genera especial eufòria entre els 'spin doctors' convergents.** I els estrategs electorals del nou artefacte sobiranista s'han marcat un objectiu: **el vot independentista d'esquerres.** Això implica renunciar en gran mesura al "vot moderat" de CiU, mirar de compactar el sobiranisme fluctuant entre CDC i ERC, contenir les fugues d'ERC cap a l'esquerra i, 'last but not least', arrossegar una part de la base de votants que la CUP havia aconseguit aglutinar durant els últims tres anys.

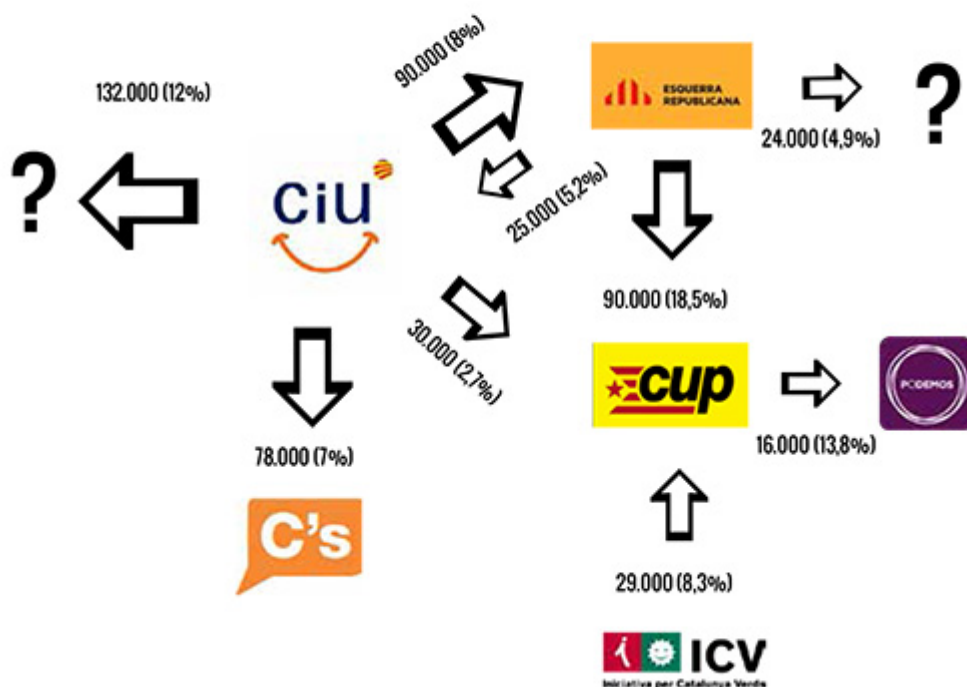
Aconseguirà combinar aquests quatre factors l'artefacte electoral comandat per **Raül Romeva**? Les

dades sobre transvasament de vots recollides en la darrera onada del Baròmetre del CEO ens aporten algunes pistes. En aquest gràfic (que no guanyarà cap premi de disseny, però com a mínim s'entén) hem intentat resumir les principals tendències de transvasament de vots que afecten els partits sobiranistes.

TRANSVASAMENT DE VOT DELS PARTITS INDEPENDENTISTES

FONT: BARÒMETRE DEL CENTRE D'ESTUDIS D'OPINIÓ (JUNY 2015)

Primera conclusió rellevant: **CiU té quatre fuites de vot significatives en sentits aparentment contradictoris.** La primera i més elevada són un grup de més de 130.000 votants que en l'actualitat es mostren indecisos sobre el sentit del seu vot. Representen un 12% dels votants convergent de 2012. Com explicava en **Jordi Muñoz** [al diari 'Ara'](#) diumenge passat, és un votant d'un perfil moderat que té dubtes sobre si la via empresa per **Artur Mas** és o no és la més adequada. Caldrà veure com afecta la irrupció d'una Unió en solitari aquest grup de votants assenyats.

Els qui ja no tenen dubtes sobre que **Artur Mas** s'està equivocant són els el 7% de votants de CiU de 2012 que afirmen que el 27-S votaran ni més ni menys que **Inés Arrimadas**. Sembla increïble, però sí: **aproximadament 78.000 votants de CiU que fa tres anys van apostar per "La voluntat d'un poble" ara se'n van al partit d'Albert Rivera**. Aquests són uns votants que molt probablement Junts pel Sí pot donar per perduts. La fuga de CiU cap a Ciutadans s'ha estudiat poc i caldria aprofundir-hi: ens ho marquem com un objectiu futur.

Sobre CiU i ERC, l'enquesta ens diu que el transvasament de vots entre l'una i l'altra formació no és idèntic en els dos sentits. **Un 8% dels qui van votar CiU el 2012 ara manifesten la seva intenció de votar Oriol Junqueras.** Parlem aproximadament d'uns 90.000 vots. En el sentit contrari, les enquestes detecten una fuga més moderada de votants d'ERC cap a CiU: un 5,2% dels que van apostar per **Junqueras** el 2012 ara deien que votarien **Mas** (uns 25.000 vots). Una xifra

similar als votants de 2012 que ara es mostren indecisos. **Per acabar d'embolicar la troca, 30.000 ciutadans que fa tres anys van votar Artur Mas avui creuen que la CUP és el partit que millor donarà resposta a les seves inquietuds.** Catalunya, 2015.

L'operació de Junts pel Sí neutralitzarà les possibles fugues respectives entre CiU i ERC. L'acord entre convergents i republicans podria ser llegit com una treva entre els dos espais davant de la incertesa de qui pot acabar enduent-se aquest vot fluctuant. Però no cal dir que a la pràctica, com a mínim en termes quantitativs, qui hi surt guanyant de forma clara és CiU. Ja se sap: [Lineker i la política catalana](#).

La via d'aigua d'ERC cap a la CUP

Però, més enllà de les fugues de votants de CiU, el gràfic ens indica una segona cosa rellevant: **que el problema d'ERC no és Convergència, sinó la CUP.** El 18,5% dels votants d'**Oriol Junqueras** de 2012 ara diuen que votaran la formació de l'esquerra independentista. Parlem aproximadament d'uns 90.000 vots. Una xifra gairebé idèntica als votants de CiU que volien passar-se a ERC. **Aquests exvotants republicans poden ser clau per a la candidatura de Junts pel Sí.** Retenir-los serà probablement un dels objectius principals de la llista. La configuració de la nova plataforma electoral -amb **Raül Romeva** al capdavant i amb un programa que marcarà perfil social- ja assenyala quin ha de ser el camí.

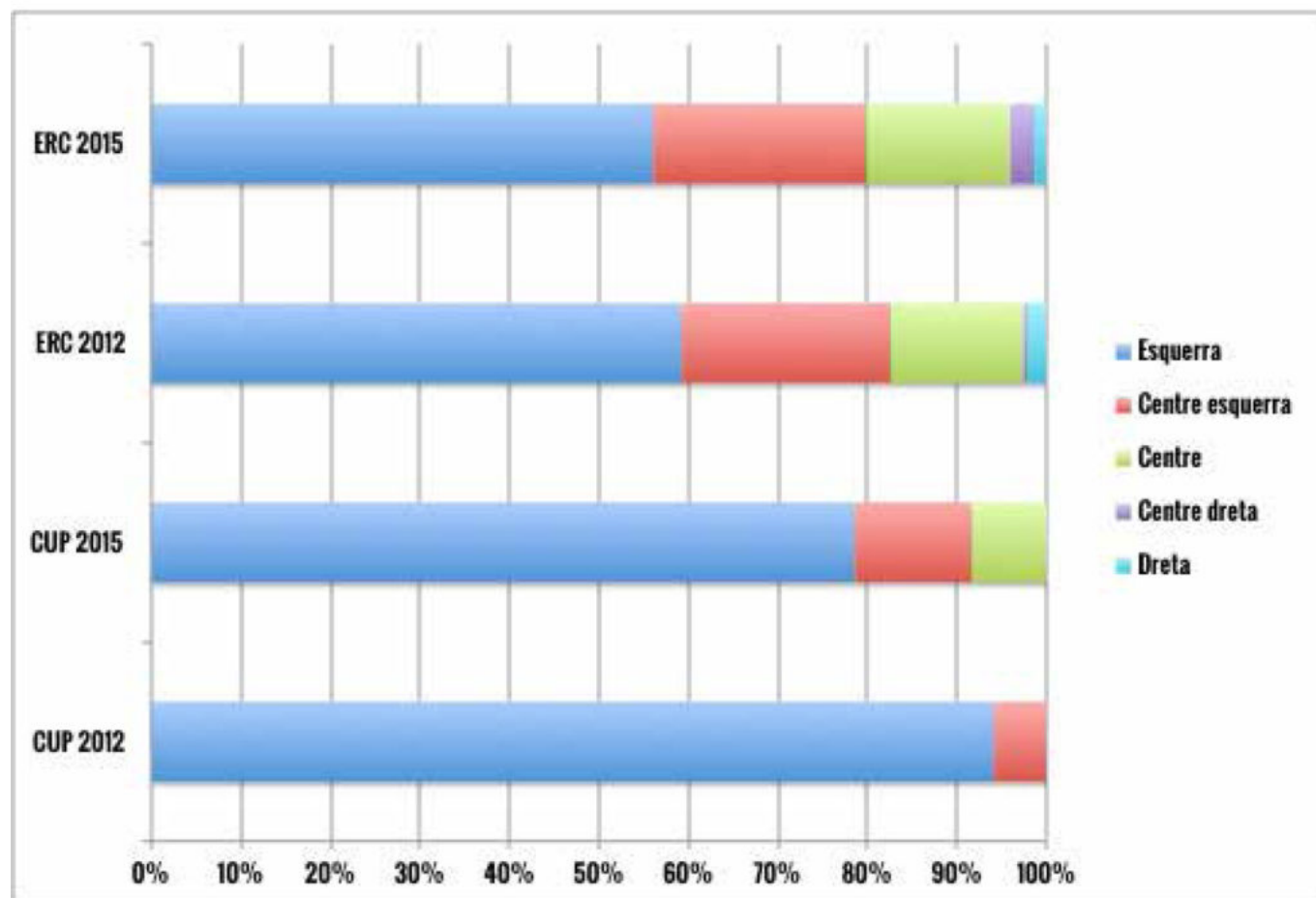
Resistirà la CUP l'embat de Junts pel Sí? **La CUP presenta un índex de fidelitat de volt molt alta.** El 76% dels que van votar-la el 2012 diuen que ara ho tornaran a fer. És una ràtio molt bona: la d'ERC, per exemple, és del 64%, i la de CiU, del 56%. **Es tracta, però, d'un nucli relativament petit de votants: 100.000 persones molt convençudes.** A més del flux de votants d'ERC, la CUP rep suports rellevants també d'exvotants d'ICV-EUiA (el 8,4% dels votants ecosocialistes de 2012 ara apostarien per la candidatura que probablement encapçalarà **Antonio Baños**). Són unes 29.000 persones, si fa no fa el mateix volum de convergents que, com ja hem dit, haurien vist la llum 'cupaire'.

El vot de la CUP de 2015: menys d'esquerres i més 'indepe'

L'aposta d'ERC per Junts pel Sí... **Incrementarà o matisarà la fuga de votants republicans cap a la CUP?** Aquest gràfic, amb les ubicacions ideològiques comparades dels votants d'ERC i de la CUP el 2012 i el 2015, ens donarà alguna pista:

EVOLUCIÓ DE L'UBICACIÓ ESQUERRA-DRETA ENTRE VOTANTS D'ERC I CUP (2012-2015)

FONT: BARÒMETRE DEL CENTRE D'ESTUDIS D'OPINIÓ (JUNY 2015)

Què ens diu el gràfic? Pel que fa a ERC, el percentatge de votants que es declara d'esquerra s'ha reduït tres punts, del 59,3% al 56,1%, i s'han incrementat lleugerament els votants que es declaren de centre i de centredreta. **Aquesta variació podria fer-nos concloure que és en part el votant esquerrà d'ERC el que ha decidit fer el pas a la CUP.** Seria lògic, doncs, que aquest nou votant 'cupaire' fos l'electorat d'ERC menys procliu a anar de la mà d'Artur Mas.

Ser receptora de tipologies de vot tan diverses també ha tingut conseqüències en la morfologia de l'electorat 'cupaire'. El 2012, un 94% dels votants de **David Fernández** s'ubicaven a l'esquerra i un 5,7% al centreesquerra. Ara són un 78,6% els que s'ubiquen a l'esquerra i només un 13% ho fan al centreesquerra. **Fins i tot hi ha un 8% dels votants de la CUP que es declaren de centre.** Ser centrista i votant de la CUP és una cosa certament particular, però el cas és que passa. És la conseqüència de rebre un flux de votants més moderats provinent d'ERC i, també en una porció menor, de CiU.

La CUP, al seu torn, haurà de lluitar per consolidar aquest nou votant independentista, però també per matisar la que és la seva única fuga significativa: Podem. **El 13,2% dels votants de la CUP de 2012 diuen que ara votarien Podem.** Qui són, aquests votants? **Probablement els qui fa tres anys van fer costat a la candidatura de David Fernández sense ser explícitament independentistes.** El 2012, un de cada quatre votants de la CUP no tenia com a preferència la

independència. Un 75% apostaven per la independència, un 15,4% pel federalisme i un 7,2% per l'autonomia. Aquesta xifra s'ha matisat sensiblement i actualment, tres anys després, el percentatge d'independentistes dins la CUP ha crescut set punts, fins al 82,5%. **Mantenir i incrementar els votants no independentistes hauria de ser una prioritat important per a la CUP**, ja que permetria eixamplar la base social sobiranista amb votants que històricament no haurien format part de la tradició catalanista.

L'efecte del 'vot útil' sobiranista i el 'pressing' sobre la CUP

'A priori' no sembla fàcil, doncs, que Junts pel Sí aconsegueixi captar el votant 'cupaire', **tot i que el nou artefacte electoral podria generar l'efecte d'un vot útil sobiranista**: la CUP podria haver estat receptora de vots decebuts d'ERC (quan els republicans han passat les seves hores més baixes arran de la disputa posterior al 9-N) que ara podrien apostar per Junts pel Sí com a projecte il·lusionador. L'escenari és molt obert.

Si finalment la majoria absoluta no és possible, el 'pressing' sobre la CUP serà intensíssim. Podria la CUP en cas de ser determinant negar-se a invertir **Mas** però, en canvi, donar suport per activa o per passiva a un Govern encapçalat per **Raül Romeva** si això suposa fer passos cap a la independència? **O, per contra, podria negar-se a condicionar cap acord i forçar la celebració de noves eleccions?**

Aquesta darrera possibilitat no és tampoc menyspreable i, de fet, apropiaria l'escenari que la CUP proposava amb la seva llista artefacte: **unes eleccions plebiscitàries que no escollissin cap Govern i una segona ronda electoral amb llistes separades**. Si les forces del 'sí' guanyen el 27 de setembre però Junts pel Sí no té majoria absoluta i la CUP es nega a invertir **Mas** (o **Romeva**), hi hauria dues opcions: que Junts pel Sí arribés a un acord amb altres forces polítiques, o que davant de la impossibilitat de formar Govern es convoquessin noves eleccions en dos mesos. En aquestes noves eleccions, superada la fase plebiscitària, seria l'hora de confrontar programes i tindria menys sentit que ERC i CDC es presentessin sota un únic paraigua. Un escenari llaminer per a ERC, de nou un abisme electoral per a Convergència, i nous interrogants per al procés sobiranista.

Mentrestant, ressonen timbals de guerra a Madrid o el Govern d'Espanya es planteja un fet inèdit en l'Europa occidental com impugnar una convocatòria electoral. Divendres hi ha Consell de Ministres. El dia 3, Mas ha de convocar el 27-S. Quin agost.